

A Sztranyavszky-affér

Irta dr. Balogh István.

Szokatlanul magasra csapnak fel azok a hullámok, amelyek Sztranyavszky Sándornak, a képviselőház elnökének az evangélikus országos zsinaton elmondott beszéde nyomán az országos közvéleményben keletkeztek. A beszéd hozzászólásnak indult a katolikus egyház elleni súlyos támadás lett belőle.

A magyar sajtó — jobb és baloldali egyaránt — teljes egyértelműséggel utastja vissza azt a hangot, amelyre a házelnök ragadtatta magát s a legenyhébb kritika is „végzetes elszántság”-nak minősíti Sztranyavszky Sándor felekezeti elvakultságát.

Nem kell felekezeti elfogultság ahhoz — írja a liberális *Esti Kurír* —, hogy a megdöbbentést és viharos tiltakozást váltsa ki a képviselőház elnökének az a megállapítása, hogy ebben az országban „szinte sötét középkorra emlékeztető inkvizíció eszközeivel dolgoznak.”

Az csak természetes, hogy a baloldali kritikán túl, a katolikus élet orgánuma, a *Nemzeti Újság* egyenesen Sztranyavszky Sándor távozását követeli a képviselőház elnöki székéből.

Politikai körökben pártkülönbség nélkül megállapították, hogy Sztranyavszky zsinati beszédének minden bizonnyal messzemenő következményei lesznek. Az „affér” olyan élesen robbant ki, hogy az most már személyi következmények nélkül megoldhatatlannak látszik és a sajtóra csak az a feladat vár, hogy regisztrálja a katolikus tábor felháborodásának indokait.

Miért is követeli a *Nemzeti Újság* s vele az egész katolikus közvélemény Sztranyavszky azonnali távozását?

Első sorban azért, mert szokatlan éles támadását valótlanúságra építette, sőt ennél többet tett, inszINUÁLT és RÁGALMAZOTT. Mert mi az igazság? A katolikus egyház rendelkezései csak saját híveire vonatkoznak; ezek lelki érdekeit szolgálni pedig nemcsak joga, hanem kötelessége is az egyháznak. A reformátusok, az evangélikusok is ugyanezt csinálják s a katolikus felfogás azt mondja erre: joguk van hozzá. A magyar képviselőház elnökének illetékes tudni, hogy éppen katolikus részről történt az a kezdeményezés, — a bíboros hercegprímás ismert házassági javaslata —, amely azt követelte, hogy a házasságkötés terén az egyház és felekezetek a saját maguk szabályai szerint rendelkezzenek. Ebből a tételből persze nehezen lehet levezetni „a saját középkorra emlékeztető inkvizíciót”.

Sztranyavszky támadásának tartalmi eltérvelését még fokozza vádaskodásának kritikus időpontja. Amikor külpolitikai vonatkozásban Európa figyelmé Budapest felé összpontosul, Ciano gróf olasz külügyminiszter vendéglátása idején, Horthy kormányzó római utjának előkészítéskor, amikor a magyar államfő vatikáni látogatásának tervét jelenti a római sajtó, példátlanul súlyos ez a támadás a nemzet lelki egysége és társadalmi békéje ellen. Ilyenkor sötét és fájdalmas látványosság azt észlelni, hogy nagyon sok egyszerű polgárnak több judiciuma és külpolitikai érzéke van, mint a képviselőház elnökének. Ez az észlelet olyan egyéni tragikum, amelyből csak egy kivezető út van: a sürgős, tartós pihenés. Pszichoanalitikai alapon meg tudjuk érteni Sztranyavszky felháborodását; talán még nem felejtette el a *Nemzeti Újságnak* és táborának, amiért felébresztették abból az álmából, hogy netalántán Magyarország miniszterelnöke lehet. A zsinaton elhangzott durva sértegetése csak a *Nemzeti Újságot* igazolja.

Sztranyavszky közéleti karrierjének ez a tengelytörése reánk, szenvedő szemlélőkre nézve is fájdalmas, mert benne a parlament elnöki méltóságát is defektus érte. A közjogi méltóságoknak azon a csúcán, ahová Sztranyavszkyt az erőszakos temperamentuma s éppen nem Deák Ferenc bölcsessége lendítette, annyi fényes emlékü történelmi előd után, szomorú látvánnyal a judicium elborulásának ilyen példája. Arról a magatartásról a katolikus egyház hasonló támadásokkal szemben presztízisének védelmét várta volna; a pártmentől pedig — aki ezt a jelle-

gét külsőleg is gomblyukába tűzte — a kormányelnök programjának tiszteletét, a nemzeti egység szimbólumát a felekezetek, társadalmi osztályok s egyáltalában minden tagoltság felett.

Sztranyavszky leszállott erről az ideális

magaslatról. Mikor e sorok nyomdafestéket érnek, úgy lehet kritikai megállapításainkkal egyidőben jelenik meg hiradás, amely a képviselőház elnöki polcáról való távozását jelenti be. Ez a következmény jogállamokban feltározhatatlan.

NÉVNAPRA

és minden más alkalomra

AJÁNDÉKOT

óriási választékban legolcsóbban

KAPHAT

a Tisza Lajos körüti

Alapítva 1905.

ADLER
FÉNYCSARNOK

üzletében,

Tekints meg látványos kirakatainkat.

Telefon 17—82.

Három hét múlva nyitják meg a nemzetközi autót hónapok óta elzárt átjáróhidját

(A Délmagyarország munkatársától.) A transzkontinentális út szegedi szakaszának legfontosabb része a *rókusi átjáró*, amely egy-magában is értékes objektum. Ideális betorkolást jelent az autósok számára, akik nem szeretik az éles kanyarodókat. Elkészítése töménytelen pénzbe került és tovább dolgoztak rajta, mint az egész szegedi szakaszon. *Hónapok óta még sincs rajta forgalom*, mert az átjárót az államépítészeti hivatal *lezárta*, hogy a vállalkozó elvégezhesse a szükséges *javitásokat*. Eredetileg azzal biztatták az érdekelteket, hogy a javítási munka csak néhány hétig tart, de ezek a hetek azóta elmúltak és a sorompót mind a mai napig nem nyitották fel.

Kedden délelőtt nagyobb küldöttség kereste fel dr. Tóth Béla polgármesterhelyettesét és elpanaszolta, hogy

a hosszadalmas utlezárás miatt a tanyai lakosság rendkívül sokat szenved, mert a várost csak nagy kerülővel érheti el.

A nemzetközi úton közlekedő autók éppen úgy, mint a kocsik, sőt a gyalogosok is kénytelenek letérni a nagyszerű útról az akoltelepké, hogy a gyeptéren keresztül, a belvárosi temető mellett elérjék a Kálvária-utat és úgy jussanak be a városba. Ez a kerülő *több kilométerrel meghosszabbítja az utat és rengeteg*

idővesztést jelent. A küldöttség szerint a rókusi átjárón

olyan kis munkaerővel folvik a javítási munka, hogy ebben az évben már nem is remélhető az átjáró megnyitása.

amire pedig igen nagy szüksége lenne a tanvái lakosságnak. A küldöttség arra kérte a város hatóságát, hogy *szorgalmazza a munkát illetékes helyen, járjon el, hogy több munkást foglalkoztassanak*, mert különben sohasem készülnek el vele.

A polgármesterhelyettes érdeklődött az ügyben az államépítészeti hivatalnál, ahol közölték vele, hogy a munka tempóját *nem lehet meggyorsítani*. Az történt, hogy az átjáró, amint azt az építési vállalkozók előre gondolták, a talaj süppedése következtében *javitásra szorult*. Ez a javítási munka folvik jelenleg. Eleinte úgy látszott, hogy két-három hét alatt elkészülnek vele, de munkaközben kiderült, hogy *nagyon nagy betonmunkákra van szükség*. Most azonban rövidesen befejeződik a munka, akkor az átjárót ismét megnyitják, de *csak a gyalog- és a kerékpárforgalom előtt*, a teherforgalom és az autók számára *csak három hét múlva*. Három hétre van ugyanis szükség, hogy a frissen készített beton használható legyen.

Egyesítik az egyetemi és a Somogyi-könyvtárat,

ha az állam teljesíti kötelezettségét és belejezi a Templom-téri építkezéseket

(A Délmagyarország munkatársától.) A szegedi Kulturpalota is azok közé a problémák közé tartozik, amelyeknek megoldását esztendőről-esztendőre halogatja a város, bár mindenki tudja, hogy a megoldás elodázhatatlanul sürgős lenne. Fokozott mértékben áll ez a Kulturpalotára, amelynek heliségei rég nem nyújtanak elegendő lehetőséget a bennük összezsúfolt értékes muzeumi és könyvtári anyag hozzáférhető elhelyezésére. Most a képtár anyaga gazdagodott az Ambrózovics-féle értékes hagyatékkal, amely egy-magában is körülbelül négyszáz darabból áll és amelyből a muzeum igazgatója csak úgy rendezhet kiállítást, hogy paravánokkal takarja el a képtár régebbi kincseit.

A megoldásra vonatkozólag már sokféle terv merült fel. A legtermészetesebb, a legkézenfekvőbb az lenne, ha *két szárnyat* építenének a Kulturpalotához a Stefánia felé és ezekben az új szárnyépületekben helyeznék el az intézet

ládákba zsúfolt értékeit. A mérnöki hivatal annakidején elkészítette a szükséges terveket ehhez a megoldáshoz, de aztán *fedezet hiánya* miatt lekerült a kérdés a napirendről.

Most aztán megszületett egy újabb terv, amelynek érdekében az *egyetem teszi meg* a kezdeményező lépéseket. Komoly mozgalom indult egyetemi körökben, hogy az állam váltsa be azt a kötelezvényét, amelyet annakidején a városnak adott a város által vállalt építkezési hozzájárulás ellenében és *építtesse körül*, még pedig Klebelsberg Kunó elgondolása és Rerich Béla tervei szerint az *egész Templom-teret*. Rerich Béla annakidején részletesen kidolgozta ennek az építkezésnek a terveit, a tervek megvannak a kultuszminisztériumban, de a nehézség pénzügyi viszonyok miatt eddig senki sem gondolt arra, hogy a megvalósításuk tulajdonképpen *szerződésileg vállalt kötelezettség* az államnak.

Értesülésünk szerint a leközelebbi közgyű-

Belvárosi Mozi

Szerda, esütörtök

Ártatlanok

Amerikai életkép.

Merlen Oberon nál.